

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Forslaget er indholdsmæssigt en genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 66, fremsat den 14. januar 1986 (jf. Folketingstidende 1985-86, forhandlingerne sp. 4770 samt tillæg A sp. 2919). Udvalgsbehandlingen af dette forslag førte til enighed mellem Det Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Socialdemokratiet om principperne for en fremtidig reform om obligatorisk overskudsdeling, medejendomsret og medbestemmelse. Fællesudtalelsen fra politisk-økonomisk udvalgs beretning af 19. juni 1986 er optrykt som bilag til nærværende forslag.

Væsentlige elementer i fællesudtalelsen er, at reformen skal

- være obligatorisk,
- sigte mod en ændring af ejendomsretten,
- føre til reel medbestemmelse for de ansatte på den enkelte virksomhed,
- indebære en fælles forvaltning af lønmodtagerkapitalen af de ansatte i den enkelte virksomhed.

De forslag, som regeringen har fremsat under betegnelsen »frivillig overskudsdeling«, indeholder ingen af disse elementer, men er først og fremmest en række forslag til skattebegünstigede bonusordninger i private overskudsgivende erhvervsvirksomheder.

Med genfremsættelsen af dette forslag ønsker Socialdemokratiet at få omsat fællesudtalelsens principper i konkret lovgivning.

Baggrunden for forslaget er først og fremmest et ønske blandt et bredt flertal af lønmodtagerne om større indflydelse på og medbestemmelse over egen arbejdssituation og et selvstændigt ansvar i arbejds- og produktionslivet.

På tværs af alle partiskel og meningsforskelle er der i Danmark bred enighed om, at den demokratiske styreform er den bedste og den eneste retfærdige styreform. At beslutninger i interesseorganisationer, foreninger og sammenslutninger bør træffes demokratisk, sætter også kun de færreste spørgsmålstegn ved. Det er en dybt rodfæstet opfattelse,

at politiske beslutninger, som har afgørende betydning for de enkelte menneskers levevilkår og for samfundsudviklingen, bør træffes demokratisk.

På trods af, at økonomiske dispositioner og beslutninger i vore virksomheder ofte har langt større konsekvenser, ikke kun for de ansatte, men også for samfundet som helhed, har den demokratiske styreform imidlertid ikke vundet indpas på det økonomiske plan.

Socialdemokratiet mener, at ønsket om en udvidelse af demokratiet til også at omfatte det økonomiske liv er en uundgåelig konsekvens af en demokratisk livsopfattelse.

Beslutningsret og ejendomsret er tæt forbundne. Det er derfor helt afgørende for en reel medbestemmelse, at lønmodtagerne opnår medejendomsret til danske arbejdspladser gennem en obligatorisk og solidarisk overskudsdeling. Det er også rimeligt i lys af, at indtjeningen i danske virksomheder er et resultat af samvirket mellem kapital og arbejdskraft.

Det andet udgangspunkt er, at mindre uligheder i fordelingen af ejendomsretten til erhvervsformuerne i Danmark er det bedste grundlag for en stabil og dynamisk videreførelse af velværdssamfundet. I dag ejer ca. 10 pct. af de danske husstande 90 pct. af den samlede danske erhvervsformue. 84 pct. af de danske lønmodtagere ejer ikke aktieposter i danske virksomheder.

Det tredje udgangspunkt er, at overskudsdelingsreformen vil løse det dilemma, der knytter sig til en aktiv indkomst- og omkostningspolitik i et erhvervsliv præget af privatejede virksomheder. Det gælder både spørgsmålet om fordelingspolitikken i forhold til den stigende overskudsudvikling og sikringen af en acceptabel balance mellem investeringsudvikling og overskudsudvikling.

På den ene side er der behov for en fastholdelse og forbedring af virksomhedernes konkurrenceevne og dermed bedre indtjening. På den anden side giver stigende overskud ikke garanti for tilsvarende større investeringer. Uden en obligatorisk overskudsdeling med aktiv genplacering af lønmodtagerkapital i virksomhederne vil den nødvendige